NĂM THỨ MƯỜI HAI — SỐ 3207 — NGÀY THỨ HAI 28 JUILLET 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE 2642

	Annam	Tonkin	Cochinchine	Cambodge	Laos	Chine	Etranger
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 50	6 $ 50	6 $ 50	12 $ 00	
Các lang vân	»	3	00	8	00	12	00
Các công-sở	»	3	00	8	00	12	00
Sáu tháng	3	00	3	50	3	50	6	00
Ba tháng	1	50	1	75	1	75	3	00
Một tháng	0	50	0	60	0	60	1	00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres et les textes à la rédaction doivent être adressés au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : E. R. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY-LỤC
Administrateur délégué : NGUYỄN VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large
Une seule insertion . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans le 1er page . . . 2 $ 5 la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tiếng khóc của mười mấy vạn con người !

Khúc đê Phi liệt vỡ đã non một nửa tháng trời nay, chín mười phủ huyện đã lênh-đênh lặn ngụp ở trong chốn sông vùi cát lấp, gió dập nước dồi từ 2 giờ chiều hôm 12 juillet đến nay, cái tiếng khóc của mười mấy vạn đồng bào ta con mếu với cha, chồng than với vợ, già kêu trời khắn bụt, trẻ la cháo gào cơm, tưởng cũng đã lọt vào tới những chốn gác tía lầu son, khiến cho những kẻ cùng nước cùng nòi đương ăn yên ngủ ấm ở ngoài cái khu-vũ đồng điền bạch-lạng, nhân sức phiêu-lưu, nghe thấu những giọng não-nùng ai oán của anh em một nòi một nước với mình mà khắc-khoải băn-khoăn, không thể nào cầm lòng đậu được nữa.

Cái cảnh-huống thảm mục thương tâm ở miền đê vỡ, như một bài báo mà bản-quán đã đăng hôm trước — nhan là cái nạn lụt ở miền đê vỡ — đã không khác gì chụp hàng trăm hàng ngàn bức ảnh về những cái nông-nỗi deo-neo điêu-đứng của kẻ đồng-bào bị nạn ta rồi; cái thảm-trạng đó có để ở các nơi tỉnh-thành đó-hội là những nơi cuộc vui đầy tháng, trận cười suốt đêm, còn đương đua đầy về xe ngựa áo quần, mải miệt về ăn chơi mùa hát, không mấy ai là trưởng-tượng ra được ở xung quanh mình đây lại có một cái cảnh-tượng đau đớn tiêu-điều kể vong gia, người thất thổ, kẻ hột cơm không có vào bụng, người manh áo không có khoác mình như thế kia; nhưng nếu các ngài có chịu để mắt qua vào những bức ảnh về cái nạn lụt ở miền đê vỡ đã phác họa trong bài báo trước nó có những cái nông nỗi deo-neo điêu-đứng là nhường nào, thì tưởng không ai lại nỡ lảm ngơ giả lòa được.

Mà những cái nông-nỗi deo-neo điêu-đứng đó lại không phải người dưng nước lã, Ngô Lào xa lạ gì, chính là những kẻ một nòi một nước, ruột-già máu-mủ với ta, cùng vinh cùng nhục, cùng vui cùng buồn, cùng sướng cùng khổ trong một cái lịch sử mấy ngàn năm nay từ lúc tổ-tiên chúng ta bao nhiêu đời trước kia, rồi đến lúc con cháu chúng ta bao nhiêu đời sau nay nữa, cái tình-nghị quan-hệ với nhau mật-thiết là thế, tay buốt thì ruột xót, không thể cho là chuyện không có đau ngứa gì đến ta; *nhiều điều phủ lấy giá gương, người trong một nước thì thương nhau cùng*; thương nhau mà những lúc thế này không biết cứu giúp nhau thì còn có tâm can gì nữa. Mới ngày nào cái nạn động đất ở Nhật-bản, chẳng nói thì ai cũng chẳng lạ gì người Nhật-bản với ta không đời nào thân-thiết cho bằng ta với ta được, vậy mà vì cái chủ-nghĩa nhân-đạo, vì cái tình-hiếu hữu-bang, vì cái nghĩa-vụ chung của loài người phải cứu tai tuất nạn lẫn cho nhau, ta còn có nhiều người khẳng-khái quyên trợ hết lòng, nào gạo, nào tiền, nào thầy, nào thuốc. Cái nạn nước lụt bây giờ thì ở ngay xứ ta đây, chính những người ký hạt ta dưỡng bị nạn đây, cứu cái tai này, tuất cái nạn này là ta với ta chứ không còn bảo là người xa lạ ở đâu, như ta với người Nhật-bản hồi đó; ta với người ta còn cứu giúp thì ta với ta càng phải cứu-giúp sốt-sắng gắng-gỏi bội phần.

Người mình cũng vốn sẵn có cái lòng từ-thiện, xưa nay những việc làm phúc làm đức, kẻ nhiều bỏ nhiều, kẻ ít bỏ ít, không hề có tiếc của quản công. Đồng tiền làm phúc là đồng tiền bỏ hòm; để của cho con không bằng để đức; những câu ấy là những câu đại-biểu cái tâm-lý từ-thiện của người mình, thường nghe được luôn ở cửa miệng người mình, từ kẻ quí người thanh cho đến cả bố cu mẹ dĩ. Không nói chi những việc làm phúc làm đức khác, nói ngay về một cái nạn nước lụt, ta còn nghe truyền tụng lại những khi mười tám năm luôn đê Văn-giang vỡ, có nhà đỗ ra hàng năm bảy vựa thóc chẳn cho dân đói, có người xuất ra hàng mấy nghìn quan tiền phát cho dân-phu, bây giờ đi trong các làng về Bắc-ninh, Hải dương, Hưng-yên còn nghe được những tên ông bá nọ, ông thiện kia và còn nhìn thấy những tấm biển chữ vàng « hiếu nghĩa khả phùng » là toàn thuộc về những chuyện làm phúc làm đức trong kỳ nước lụt ấy cả; lại vừa mới năm vớ đê Liên-mạc, cuộc quyên-trợ cũng được trên một vạn đồng, khắp người trong ba kỳ đàn cũng vui lòng ủng nghĩa; năm ngoái đê Gia-lâm vỡ, các nhà từ thiện ở Hà-nội cũng tổ-chức một cuộc nghĩa quyên, số tiền thu được kể hàng ba, bốn vạn; cái lòng trọng nghĩa hiếu thi của các nhà từ-thiện ta thật cũng không thua gì người nước khác; đối với các kỳ lụt trước biết quyên trợ nhau nóng nảy hăm hở như thế, há rằng đến kỳ lụt này cái lòng ấy lại nguội-lạnh đi được du?

Hiện nay ở miền đê vỡ, vụ mùa vừa mới cấy xong, của trong nhà đã đỗ dốc cả ra ngoài đồng mà ngoài đồng thì mông-mênh bể-sở mất sạch-sành-sanh hết rồi đấy; nay mai đê có hạp long xong, lúa có tái giá được, nhưng nhà nào nhà nấy thóc không còn được lấy một hột, tiền không còn được lấy một đồng, lấy đâu làm giống mà, lấy đâu làm công ăn công làm mà mong còn có ngày trông cây trông quả được nữa! Cuộc quyên-trợ này ta phải lo làm sao cho trong một hai tháng đây có được bát gạo đồng tiền đưa đến tận tay cho các nhà bị nạn, họa may nhờ được cái lòng thảo cứu anh em trong nước mà có được tí chút đỡ đồng giống mà ăn làm đề cấy lại lấy cái vụ mùa này; đó là cái hi-vọng rất thiết của dân bị lụt trông cậy ở các nhà từ thiện ta mà cũng là cái nghĩa-vụ rất cần của các nhà từ-thiện ta đem hết thực-tâm ra làm thực-huệ vậy.

T.

QUAN DOUMERGUE VỚI CÁI SỐ 13

Quan Doumergue được hai nghị-viện cử lên chức Giám quốc ngày thứ sáu 13 Juin.

Có người hỏi ngài xưa nay người ta thường kiêng ngày thứ sáu, và số 13, nay ngài được cử lên vị lớn, lại chính là một ngày thứ sáu và ngày 13, ngài có lấy làm ngại chút nào không. Quan Doumergue đáp: Cái số 13 xưa nay chỉ có lợi chứ không có hại cho tôi bao giờ, tôi được hồ thẩm phán ở Algérie trọ gần năm 1893, cũng trong năm ấy tôi trúng cử nghị-viện lần thứ nhất. Năm 1913, tôi được cử vào chức thủ-tướng. Khi chánh đoàn dân chủ tả-đức cử tôi ra ứng-cử nghị trường nguyên-lão nghị-viện, tôi cũng được 9.3 phiếu.

Âu-chân điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 26 và 27 Juillet 1924

Tại hội Vạn-quốc

Tại tiểu-ban coi về việc đồng lao cộng-tác về đường tri thức, M. Bergeon có đọc diễn văn để mừng ông hội-viên mới của nước Argentine là M. Lugones. Sau tiểu-ban bàn đến bản tờ trình nói về cách sinh-hoạt của các nước về đường tri-thức.

Tại nghị-viện nước Đức

Nghị-viện nước Đức ưng chuẩn số chi-thu tam thời trong năm 1924. Đảng dân-chủ, đảng trung-ương, đảng thứ dân ưng chuẩn cái chánh sách về việc bồi thường.

Ông hội-viên về đảng Xã-hội là Marx có nói cuộc chiến-tranh dai dẳng thêm, và nước Đức bị thất bại, cái lỗi là bởi tướng Ludendorf. Ông nói hai nước Pháp Đức nên hòa hiếu với nhau. Đảng Quốc-dân và đảng Xã-hội xin nghị-viện bỏ phiếu ưng một khoản tỏ lòng ai ngại chánh-phủ.

Chiến-hạm nước Anh

Vua George điểm hai trăm chiến thuyền nước Anh tại Spithead. Các đại biểu Liệt-quốc tại cuộc hội-nghị Londres có đến xem điểm chiến thuyền. Từ tháng Juillet 1914 đến giờ, bây giờ mới lại động-dụng đến nhiều chiến-thuyền như thế.

Cavile, ngày 25 Juillet 1924

Việc cách mệnh ở Brésil

3.000 người dân bị hại hoặc bị thương trong trận đánh nhau ở Sao Paulo. Trong số ấy không có người Hoa-kỳ nào cả. Trận đủ dội nhất là trận đêm ngày 20 Juillet, nhưng cái thương trang vẫn như trước không thay đổi. Số quân khởi nghịch độ 10.000 người có đủ khí-giới, đạn-dược và lương thực. Chánh-phủ lại đem viện-binh đến.

Lại có tin rằng binh chánh-phủ đã bắt được nhiều người ở ngoài Sao Paulo, và hiện nay đã giữ được ba mặt thành. Binh chánh-phủ nhanh nhẹn, và có các đội quân pháo-thủ đến thì quân khởi nghịch xem chừng đã giảm khí sắc.

Cuộc bay vòng thế-giới của nước Anh

Sáng hôm nay, hồi 7 giờ 40 Mac Laren khởi-hành ở các đảo Urappu bay đi Mur kamba.

Người Nhật với nạn động đất

Mấy vạn dân bỏ thành Yokohama trong khi xảy ra nạn động đất mới rồi lại trở lại chỗ cũ và đã làm lại nhà ở. Sự cảnh sát tính ra dân số bây giờ còn kém trước mất 150.000 người.

MỘT CÂU CHUYỆN VỀ VIỆC TUYỂN CỬ GIÁM QUỐC MỚI ĐÂY

Quan Doumergue làm nghị-viên ở quận Gard đã lâu năm. Ngày hôm thứ sáu 8 ngày bỏ về, nhân-dân ở Beaucaire là một xã trong quận Gard rất là mong mỏi tin-tức về việc bầu-cử. Ngay từ sáng sớm ai nấy nao-nức, người nọ hỏi thăm người kia. Chẳng biết ông Doumergue có trúng cử không.

Ông xã-trưởng mấy bữa hôm ấy, lại đi vắng không có ở Beaucaire. Nên nhân-nhân lại càng trong-nỗi lắm. Ông xã-trưởng không ở nhà, nhưng không phải là ông không nghĩ đến việc thành-phố. Hồi 13 giờ hôm ấy ông ở cách đấy mấy kilomètres đã vội đánh giấy nói về cho viên thư ký rằng: Này, ông Doumergue sắp trúng cử Giám-quốc đấy, sửa soạn việc kéo cờ, thắp đèn, và báo cho đội âm-nhạc biết.

Viên thư-ký tuông-cuống lại nghe ra rằng ông Doumergue trúng cử rồi, bèn ba lệnh kéo cờ và cử đội âm-nhạc tới bắt quốc ca mà đều đi khắp các phố xá. Ông xã-trưởng đành giấy nói về hỏi 13 giờ thì đến lúc 14 giờ thành phố trông đã ra vẻ lội tẻ rực rỡ. Trong khi ấy ở Versailles, mới bắt đầu bỏ về, mãi đến hồi 17 giờ, việc bỏ cử mới kết-liễu. Nhưng quan Doumergue được trúng cử Giám-quốc thật, thì thành Beaucaire ăn mừng sớm mất 4 giờ cũng không hại gì.

VIỆC CHIẾN-TRANH TRÊN BỘ SAU NÀY

Khí-giới của bộ-binh một ngày một thêm tiến bộ. Bộ-binh sau nay chẳng những có mũ sắt mặt nạ, dao chặt, súng trường mà thôi, nhưng lại có súng mai-sa, súng cối-xay, súng đại-bác bắn ở hầm hố, xe-tăng để đi các nơi khó khăn, đại bác để chống lại xe-tăng. Hiện nay ở Bourges đương thí-nghiệm một thứ súng cối-xay ngắn ngắn, chở đi chở lại rất dễ, thao ra từng mảnh được, giấu đi một nơi cũng tiện, có thể bắn được nhiều đạn-dược đi xa tới 2 000 mètres. Lại còn đương thí-nghiệm một thứ đại-bác bắn xe-tăng. Các thứ xe chiến-đấu cũng đương kê-cứu để chính-đốn lại. Mới đây trung-tá Velprey có viết một bài về các xe chiến-đấu bọc sắt. Các xe chiến-đấu ngày nay hạng 1.0 tấn chỉ chống được đạn đại-bác 75m/m mà thôi. Hạng xe dài 1m, có đại-bác 155m/m, cũng cũng chống được đạn đại-bác 77m/m mà thôi. Cứ như ý trung-tá nói thì xe chiến đấu phải chống cự được cả các thứ đại-bác, dù đại-bác lớn, đại-bác nhỏ, cũng không làm ngăn trở được. Xe chiến-đấu đi qua sông cũng được mới phải. Muốn làm được như thế thì cũng dễ, miễn là thân xe làm cho nước không thấm được. Nếu xe cho chạy bằng điện khí, thì dù ở trong xe dù ở ngoài xe cũng có thể vận máy cho xe chạy được, như vậy trong khi cho xe qua sông, người ra ngoài xe cũng được. Xe ở ngoài bọc sắt dày 25 cm. đạn 75m/m cũng không xuyên qua được. Xe chiến-đấu làm tốt như thế, thì chỉ còn sợ xe chiến-đấu khác khỏe hơn trội vào mà thôi, chứ đại-bác bắn chẳng còn ngại gì, một chiếc xe chiến-đấu 600 tấn như thế, giá tiền độ 6 triệu. Bến ngày hạng xe lấy xuất-hiện, thì cuộc chiến-tranh trên bộ sẽ giống như một cuộc chiến tranh bằng thiết-giáp-hạm ở dưới bể vậy.

Tự do diễn đàn

Chỉnh-đốn việc kế-toán tài-chính trong Nam-triều ta

Vừa mới rồi kỳ-giả ở ngoài Bắc kỳ đi vào Nam-kỳ có kinh-qua Trung-an. Trong cái thời kỳ mà kỳ-giả tạm lưu ở Trung-an đã thường-ngoạn phong-cảnh, thăm phong cổ lưu thì kỳ-giả có nghe thấy trong Nam-triều ta phát biểu ra một việc cải-cách rất quan-trọng, mà cái tinh-cốt việc cải cách này tuy là xung đột với các tập-quán cùng các quyền-lợi của quan-trường ta lắm, thành thử mới nghe ra một mối thành biện rất huyên-náo.

Nguyên các bộ trong Nam-triều ta có mấy Hộ-bộ, bộ này chuyên trách về việc tài-chính để giám đốc kiểm-soát các việc công-nhu, công-chi về phần ngân-sách Nam triều cho có ngăn ngừ phân-minh, kỳ dư thì như thế mà kỳ thực thì trái hẳn, cứ đem các dạo công-văn từ hai ba mươi năm trước trở về đây ra mà kiện nghĩa thì bộ Hộ cơ bộ đã thành một cái máy cho các quan-liêu ở các bộ khác sử dụng sử dụng để bưng bít tai mắt quan-trường cùng chánh-phủ Bảo-hộ mà thi-hành những cái thủ-đoạn những lăm, dĩ công dị tư. Phàm các khoản công-nhu, công chi tuy vẫn cứ theo lệ thường, có trình-chỉ Hoàng thượng, có tư trình tòa Kâm, có biên-bản lưu-chiếu mà kỳ trung phần nhiều không có thực, cái lệ ấy thông hành bộ vô-vinh theo đó khá dĩ thôn tư mấy ra khỏi để các tập cái ánh sáng mặt trời.

Thảo có dương quyền đốc thế đã có việc chi gian dối tay đánh đi nữa, cũng không còn có ai dám ra mặt bỏ mối mà tố-giác, thành thử cái gương pháp-luật dầu quang-minh đến đâu cũng không sao soi thấu được cái tội lỗi gian phi lần lút!

Cái gương thanh-bạch của các cụ ta thuở xưa vẫn còn ghi chép sờ sờ trong lịch-sử kia, vẫn còn truyền tụng trên cửa miệng thiên-hạ kia, các ngài đương-đạo ngày nay há không nên bắt chước theo mà thờ Hoàng-triều cho hết lòng trung-ái hay sao? há không nên bắt chước theo mà ở với chánh-phủ Bảo-hộ cho hết lòng thành tín hay sao?

Ngày nay Hoàng-thượng đã đồng lấy rằng cái quyền hành-động của bộ Hộ vì bị các bộ khác khiên-chế làm cho đến nỗi khuy lỗn huyết mạch của Hoàng-triều mà lại khiến cho chánh-phủ Bảo-hộ mất lòng tin cậy, nên chi Ngài mới đồng tình cùng quan Khâm mà thụ ý cho quan liêu bộ Hộ phải đem thực tâm thực lực ra mà chỉnh-đốn lại việc kế-toán tài-chính cho có qui-tắc trật-tự phân-minh.

Phàm những người có lưu ý đến thời-cuộc nghe thấy Thánh-chỉ truyền thị cho thần liêu bộ Hộ như thế cũng phải đem bụng mong-mỏi một ngày kia sẽ được trông thấy một việc cải-quan rất lợi ích, rất hệ trọng trong Nam-triều ta, ngõ đâu có một vài quan liêu trong bộ Hộ từ ngày cung thừa Thánh-chỉ mà bỉnh công thực-hành việc chỉnh-đốn kế-toán ấy đến nay không những bị quan-liêu các bộ khác phản-đối, thậm chí phần nhiều quan liêu đồng bộ cũng không hiểu đồng-tình, nay sinh sự này, mai sinh sự khác mà tham hạch luôn luôn.

Ôi! Cái đạo làm quan ngày nay coi ra khó khăn lắm nhỉ, hễ ai đứng riêng ra một phương-diện mà giữ lòng trung-ái, công-liêm để giúp nước trị dân thì không sao thoát khỏi được tay người hãm hại! Quả như cái việc làm phản chủ thì còn có ai dám giữ cái lòng ấy mà giúp nước, trị dân nữa. Ghê thay! Ngán thay!

Nói rút lại việc chỉnh-đốn kế toán tài-chính này là một cái bước đầu trong việc cải-lương Triều-chính, mong sao Hoàng-thượng cùng quan Khâm lưu-tâm khuyến-khích cho những người có lòng công-liêm, nhiệt-thành đứng chủ-trương việc chỉnh-đốn kế-toán ấy làm cho thành hiệu-quả thì các mối tệ-hại khác mới có ngày lần lượt cải-lương được. Mong sao các quan liêu đứng về phương-diện chủ-trương việc chỉnh-đốn kế-toán tài-chính kia đừng thấy trở-lực mà ngã lòng, có trở-lực như thế thì cái việc làm của mình mới có thêm giá-trị, bụng mình ở ngay, việc mình làm phải, đã có Hoàng-thượng cùng chính-phủ Bảo-hộ đồng tâm cho; đã có công-luận bảo-chướng cho, các ngài cứ bền lòng vững chí mà làm cho tới mục đích thì may cho Hoàng-triều ta lắm.

Lục-Nhứt.

VẦN UYÊN

Lại ru

Gió mùa hạ giấc hòe ấm-ức,
Tấm lòng vàng thổn thức nằm canh.
Giờ đưa chạnh bức mành mành,
Nguyệt in bóng ngọc, long lanh bóng [dao.
Hoa-tiên nở ngát-ngào năm sắc,
Cuong kín -đàn sáng quắc tinh-[chương,
Tiên thần tụ thả nhất đường,
Cảnh-đào bút-hóa, cảnh dương sương [nhuần.
Chẳng mấy lúc thần nhân giao-tiếp,
Mượn bút sơn làm thiếp ru con.
Hỡi hỡi con, hỡi hỡi con,
Hoa thơm mấy độ, trăng tròn mấy [mươi.
Sinh con một mũi con người,
Cũng là đội đất đạp trời ở trong.
Mẹ thương con mẹ bằng mẹ bế,
Mẹ nghĩ công không để mà đau.
Mong con trưởng nước qua cầu
Mẹ ru con lớn về sau ra người.
Con hỡi hỡi, ở đời gì quý ?
Có lễ-nhân nghĩa-trí là hay.
Ngũ luân bát mục là ngày,
Hiếu, trung, liêm, sỉ là cây hoa người.
Chốn thiện-đàn là nơi bảo-ngọc,
Nền thiện-cơ là gốc hoàng-kim.
Con mà giữ được bền tâm,
Ấy là đệ nhất son-lâm chi bằng.
Con hỡi hỡi, con đừng lơ-đễnh,
Nhỡ mất thì ông hèn cho.
Còn như ngoài bẹn thiện đồ,
Tham, sân, si, ái độc-bỏ con phòng.
Khí, tài, tửu, sắc cho trong,
Đỗ-yên nơi ấy con phòng phòng xa.
Còn những chốn danh ma lợi quỷ,
Ấy thời con cấm kỵ đừng gần.
Mới nên mặc áo, đội khăn,
Mới là vật-lễ, còn phần giống thiêng.
Con hỡi hỡi, không thiêng chẳng hỡi,
Mở linh-đài, con giữ lấy lay.
Mẹ còn gây dựng sau này,
Tiên-bông cung-điện mai ngày cho con.
Bấy giờ nhất mẹ nhì con.

Phó-hồng-Trang dịch.

Mắng con biếng học

Bảo mãi không nghe để có khi...
Bảo đi bảo lại cứ tri-tri.
Mẹ man lắm thực mồm lem lém,
Chẳng mảng văn thư mặt đặc lỳ.
Thấy chữ như đui sao mắt thế,
Nghe thơ gà điếc giống tai gì!
Cơm trời không giống càng thêm tổn.
Sống mãi càng thêm tiếng thị-phi.

Đi đường gặp mưa

Hành-nhân mặc kẻ oán người than.
Lậm-lội mà ta cũng chẳng bàn.
Phúc đất trăm năm vừa gặp nước.
Ơn trời một trận đã như chan.
Đương phong lúc ấy ai cầu vậy.
Mạo vũ phen này bỗ có gan.
Mặt mẻ rồng mây cơn vũ-lộ.
Khí hòa đâm thắm cả giang-san.

Dương-Tuấn

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 31 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ ba 29 Juillet 1924
S. Marthe

Âm-lịch

28 tháng sáu năm Giáp-tí
Ngày Kỷ dậu
Hành Thổ, Sao Trừng Trực Mãn.
Kỵ : Hợp hạn, Phá-khoán
NGHI : Tế-tự, Ký-phúc, Cầu tự, Thượng-quan, Tiến nhân, Giá-thú, Kết-hôn, Nạp-thái, Yến-tiệc, Mưu-độc, Tu tạo.

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ.		10 $ 25
— nhì	—	9 87
— ba.	—	9 45
Thóc		6 00
Bắp ngô	—	5 40

Giá học. Kể từ ngày 27 Juillet 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f 30

Tin nước. — *Phủ lý* — Ngày 25 juillet. Đường hàng tỉnh số 21, đoạn Phủ-lý đi Chi-nê bị ngập ở kilomètre 2, 9 và 11. Từ nay cho đến khi nước sông Đáy xuống thì ô tô không đi được.

Hưng-yên.—Ngày 26 juillet.—Trong 24 giờ đồng-hồ vừa qua nước lại lên. Có trong 36 giờ mà ở Bần-yên-nhân lên 3 phân, Mỹ-hào 10 phân, Kim-động 22 phân, Phù-cừ 50 phân.

Nước ở xung quanh thành-phố chiều 25 juillet đo được 3 m 76 mà sang hôm 26 đã lên đến 3 m 82.

Phú lang-thương. — Ngày 26 juillet hồi 10 giờ. Đường Lục-nam đi Phủ-lạng-thương bị ngập ở kilomètre 22 và 23, xe ô-tô không đi lại được.

Lạng-sơn. — Ngày 26 juillet. — Vì nước sông Kỳ-cùng lên, cho nên cái phà ở bến Bản-chai gần Thất-khê không đi lại được.

Ninh-bình. Đường hàng tỉnh số 59 đoạn chợ Gành đi Nho-quan bị ngập mấy nơi, xe cộ không đi lại được.

Phi tướng Pelletier d'Oisy tại Saigon. — Đại-úy Pelletier d'Oisy ở Dalát vào đã tới Saigon ngày 25, nhân dân Saigon nghênh tiếp rất là nhiệt thành và thân ái. Hồi thể-thao, hội các nhà cựu chiến-binh, tòa xã-trưởng, phủ thống-đốc, nhà xéc quan binh đều đặt tiệc mừng Phi-tướng và viên độ Besin. Hai nhà phi-hành đã đi tàu *Porthos* sáng hôm 26, các quan chức và nhân dân tiễn chân đông lắm.

Quan đại-sứ Pháp tại Bắc-kinh. — Quan đại-sứ Fleuriau của nước Pháp tại Bắc-kinh về qui-quốc nghỉ cũng ở Saigon xuống tàu *Porthos* sáng hôm 26.

Trường Y-học Đông-pháp. — Quan bác-sĩ Coppin, giáo-sư thực-thụ trường Y học kiêm-bị hết hạn nghỉ ở Pháp sang nay được bổ giáo-sư về khoa dạy chữa bệnh và khoa giải phẫu trong khi quan bác-sĩ Degorce là giáo-sư thực thụ khoa ấy nghỉ vắng.

Mua trái đơn của nước Pháp. — Kho hưu bổng của các viên chức bản xứ lòng sự tại các công sở được phép trích một số tiền hai triệu *francs* để mua trái đơn của nước Pháp.

Người trúng giải công thai một vạn là ai? — Người trúng số một vạn đồng trong cuộc rút số công thái Đông-pháp tháng trước nay đã biết rõ là M. Trần-ngọc-Tuấn, người Nam-định xưa nay vẫn có tiếng là giàu lắm.

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate amoniaque.
CÁC NHÀ THUỐC GIẤY, nên mua Chlorure de chaux.
HIỆU CÓ BÁN TẠI :
NHÀ BA CHUÔNG
(Hiệu Báo-chí MONTÉS)
HANOI

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thụ đệ nhứt đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, bộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 52.
GIỮ MÃI SỐ 236

Việc đắm tàu Suzanne ở Tuyên-quang. — Về việc đắm tàu *Suzanne* ở Tuyên-quang ngày 20 trước này lại mới được thêm những tin sau này :

Tàu *Suzanne* ngày hôm ấy ở Tuyên-quang khởi hành lúc 12 giờ trưa. Trong số hành-khách người ta thì chưa rõ bao nhiêu, song người thấy thì có M. Vincent là quan Kho-bạc Tuyên quang đi thu thuế ở Chiêm-hóa, M. Brunet là cậm tàu, hai vợ chồng M. Sherens là người Anh.

Nước sông lên to lắm và sức nước chảy rất mạnh. Lúc quá 9 giờ rưỡi thì thốt-nhiên tàu đắm, chỉ độ trong khoảng non một phút đồng-hồ là nước lên đến lưng giữa, tàu cứ dần dần mà chìm rồi lộn ngược lại, mà ống khói cắm xuống dưới, đáy chồng ngược lên trên. Hành-khách ta những người mau tay bíu vào tàu được thì không sao, cái tàu lúc bấy giờ cứ theo ngọn nước mà dập dềnh, đầu xuống dưới mà đáy ở trên mặt nước. Mấy người lái thuyền ở Hẻo-c ám liền đem thuyền ra cứu thì với được một phần, đem về Tuyên-quang mãi đến tối mới đến Hình.

Đường xe-lửa Vân-nam. — Công-ti xe-lửa Vân-nam bá-cáo rằng đường ở kilomètre 136 đã đi lại được rồi, vậy các hàng hóa gửi mau và gửi chậm (G. V. et P. V.) bắt cứ bao nhiêu, đều nhận gửi đến gare Siao-long-T'an cả.

Còn từ ga ấy trở lên thì việc vận tải vẫn đình lại.

SẮP CÓ
TRAI LÀNH GÁI TỐT
Tiểu-thuyết văn vần
Theo thể truyện Kim-Vân-Kiều
CỦA
ông cử DƯƠNG-BÁ-TRẠC soạn
Giá 0 $ 25

TRƯỜNG QUẢNG-VĂN

Trường Quảng-văn có lời bá-cáo cho các học sinh rằng trường đã chỉnh-đốn lại, mở lớp học có ba ông giáo tuy đổi lại dạy. Bắt đầu từ 1er Août sẽ có những lớp này :

Cours de 1ère Année
Cours de préparation au concours d'admission et cours Supérieur
Cours Moyen — Cours Elémentaire
Cours Préparatoire — Cours Enfantin
Cours de préparation au concours d'admission à l'Ecole Normale des Jeunes filles

Hết hạ từ 1er Septembre trường sẽ mở thêm những lớp nữa :

Cours de Préparation au Certificat d'études
Cours d'Anglais — Cours de Latin
Cours de Solfège — violon piano
Cours d'adultes — Cours du soir
Cours de Caractères Chinois

Các học-sinh ai muốn sắn vào học lớp nào thì đưa đơn tại phòng giấy ông đốc tại trường, số 17, phố Ngõ gạch

TRƯỜNG QUẢNG-VĂN
3873 lai cảo

Cái nạn ô-tô. Sở Cảm đã cho xét về việc rồi ro xảy ra ở đường xuống Nam-định chỗ kilomètre 18, là một người đàn ông tên là Ng-văn-Nho 42 tuổi quán ở Pòn-anh huyện Phù-cừ (Hưng-yên) bị ô-tô đè gẫy chân phải.

Cái nạn xe điện. Trưa hôm thứ bảy vào lúc gần một giờ có một bà lão 70 tuổi người làng Hoàng-mai đi đến gần nhà máy diêm trước đây nhà ấ-đầu thì bị chuyến xe điện ở phía trên đi xuống đụng phải trong thương. H ện phải khiêng ngay vào nhà thương.

Lại một cái nạn xe điện rất gớm ghê! — Sáng hôm nay hồi 11 giờ kém 15 chuyến xe-điện số 4 phía bờ hồ đi lên, khi tới hàng Đào, có một cái xe sắt số A 336 đi ở hàng Ngang xuống bị cái xe-điện ấy vướng phải. Trong xe sắt có một người đàn-bà ăn bận lịch-sự, có hoa hột vàng, nghe đâu ở Nam-định mới lên chơi, cùng ngồi với hai đứa trẻ con, khi đồ vào xe điện thì người đàn-bà bấu vào đường sắt bị bánh xe nghiền phải cổ chết ngay, còn hai đứa bé con thì bắn ra ngoài cho nên không việc gì. Số là chỗ ấy có nhà thuế đặt máy nước, đường phố sẽ rắnh cho nên cái xe đi đến đó bên cao bên thấp mất mực thăng bằng thành ra bị đổ vào đường xe điện.

Coi đó thì ai đi xe sắt hà chẳng nên cẩn thận lắm dư?

Thuế lò lợn. Sáng thứ bảy vừa rồi các hàng thịt có đến ba mươi người đàn bà đến kêu quan Đốc lý xã cho cái thuế mới đặt là mỗi người vào lò sát-sinh phải trả một hào. Nhưng ngài không cho, vì là thuế ấy đã có nghị-định cho thi hành rồi và định từ khi quan Đốc lý cũ còn ở đây. Đàng lẽ phải kêu với các ông hội viên thành-phố từ khi đang hội-đồng, chứ quan Đốc-lý có muốn xá nữa thì bây giờ kêu cũng là vô ích.

Ngạch học-chính. M. Hà-văn-Bình, giáo-học hạng tư bậc Thành-chung học nay bổ đi quản đốc trường kiêm-bị Thất-khê (Lạng-sơn) thay M. Ng-văn-Đang bổ đi nơi khác.

Ngạch thừa-phái. — M. Đặng-xuân-Viên, thừa-p ái hạng tư tỉ chân Kỳ-sơn (Hòa-bình) nay được nghỉ thêm 6 tháng không lương tại Nam-định, kể từ ngày hết hạn nghỉ 3 tháng đang hưởng.

M. Đào-huy-Trân, thừa-phái hạng năm tại huyện Quỳnh-côi (Thái-bình) nay đổi đi Thư-trí và kiêm cả chức lục-sự tại Tòa-án đệ nhất cấp ở huyện ấy thay M. Phạm-huy-Toàn thừa-phái hạng năm tại đổi đi Quỳnh-côi

M. Đặng-Trâm, thừa-phái hạng ba tại huyện Tiên-lãng (Kiến an) được phép 30 ngày nghỉ tại Hanoi.

M. Ng-xuân-Lan, thừa phái hạng tư tại Kiến-an nay kiêm chức lục-sự tại Tòa-án đệ nhất cấp huyện Tiên-lãng tỉnh ấy trong khi M. Đặng-Trâm nghỉ phép.

Làm lễ mỏ tại nhà thờ Hanoi.

Sáng hôm nay, hồ 6 giờ, các tân cựu học sinh trường Cao-đẳng nông-lâm có làm lễ mỏ tại nhà thờ chính Hanoi để cầu-nguyện cho M. Ng-bửa-Trí, tham-tá mới tạ thế tại Tây-ninh (Nam-kỳ) là lệnh-lang ông Nguyễn-kinh-Sử thượng hạng thư-ký tại tòa sứ Hòa-bình. Quan giám đốc Canh-nông và các tân cựu học-sinh trường Cao-đẳng nông-lâm đến dự lễ đông lắm.

Cải chính. — Trong số báo trước đăng thưởng ngạch mật-thám, về chỗ cai hạng nhì lên hạng nhất có in lầm tên M. *Nguyễn-xuân-Niên* là M. Ng-xuân-Viên. Vậy nay cải chính lại là Niên cho đúng.

Ai tin. Bản-quán được tin buồn rằng cụ thân-sinh ra quan tuần-phủ trí sĩ Nguyễn Đốc, mới tạ thế ngày 26 tháng sáu ta, đến ngày 5 tháng bảy ta thì làm lễ an-táng tại làng Nội-duệ-đông, huyện Tiên-du, tỉnh Bắc-ninh.

Bản quán có lời kính viếng cụ và chia buồn với qui-quyến.

Lời cáo phó

Thưa các ngài,

Tôi có sự buồn-rầu xin phó-cáo để các ngài biết cho.

Năm nay mẹ tôi 86 tuổi, trước đã được sinh phong ngũ phẩm nghi-nhân và nhờ phúc giời đã được từ-trại đông-đường.

Nay bất hạnh mệnh chung tại một giờ rưỡi sáng hôm 27 juillet tức là ngày 26 tháng sáu ta.

Định đến hai giờ chiều hôm 5 août tức là 5 tháng bảy ta sẽ làm lễ an-táng tại bản-xã là làng Nội-duệ-đông, huyện Tiên-du, tỉnh Bắc-ninh.

Nguyên tuần-phủ Phúc-yên hưu trí
Nguyễn-Đốc
Kính cáo

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội
Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. . . . . 0 $ 05
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 $ 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) hộc vào hộp bằng kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 $ 20

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE
Cần-cáo
CHỚP BÓNG MÙA HÈ. — Bắt đầu từ ngày 15 Juin giờ đi cho đến hết vụ hè thì nhà chớp bóng PALACE đóng cửa không chớp bóng tối, coi chớp mỗi tuần lễ có hai buổi ban ngày thứ năm và chủ-nhật mà thôi còn những buổi tối thì chớp trước cửa Café Métropole.
TẠI RẠP PALACE
Mỗi tuần lễ 2 buổi ban ngày thứ năm và chủ-nhật
Mỗi lần chớp mỗi chương-trình khác nhau
Giá vào xem vẫn như cũ

Nước chanh hiệu T. B. — Phàm người Việt-Nam ta đã dùng đến nước chanh, thì nên cứ hiệu nước chanh T. B. này mà bắt nhà hàng phải mở ra.

Trong các thứ nước chanh, duy có hiệu này chế bằng bồ-hòi nước (eau distillée) rất là sạch-sẽ ngon-lành, ai mua nhiều có quyền đến tận xưởng mà xem làm tinh-khiết thế nào, chứ không như mọi thứ nước chanh làm bằng nước máy và nước giếng.

Bản hiệu chế làm có một kiểu mà thôi, chai dạng Perrier cũ, nút máy bằng sắt, chứ không làm bằng chai bi như thứ này về sau bán giá đắt, bây giờ mới chế bán chiếu khách cũng bằng giá với nước-chanh Tây thường, hàng tốt nhứt mà thôi.

Giá ấy chỉ tính hết mười sáu nước năm nay. Đến sang năm bản hiệu sẽ có chai riêng, nút sắt riêng, đóng hiệu riêng không thể ai làm mạo được, bấy giờ sẽ bán giá đắt.

Gửi bán những hiệu sau này :

Hôtel des Colonies, 80, hàng Trống.
Cercle de l'Aéma.
An-ỷêng, 6 et 8, Bd Đồng-khánh.
A-ỷêng, rue Neyret
An po 7 —
Man-yck 57bis —
Mỹ đức 55
Hip-seng, 95 rue Paul-Bert
Trần-ngọc-Cảnh, 83, rue Paul-Bert.
Xương-thái, 175, hàng Bông.
Nam-phát-thành, rue Bouvet
Boffet de la Gare de Gia-lâm.
A-Dinh, Phủ-lý.

Danh dự bội-tinh. Các viên chức có tên sau này được thưởng danh dự bội-tinh :

Bội-tinh bực hạng nhất

MM. Khuất-văn-Mai, loong-toong thượng hạng hạng ba ; Phan-v-Sung, thư-ký thượng hạng hạng nhì tại Saigon ; Vũ-v Bính tức Cáp, loong-toong hạng nhất tại Hải phòng ; Ng-bá-Lộc tức Sửu, thư-ký thượng hạng tại Vĩnh-long ; Nguyễn ngọc-Tuôi chánh loong-toong sở Kiểm-sát Tài chính ; Ng-đình-Cương, Ng-hữu-Y, Ng-huy-Trọng, Ng-Tiến, ký về thượng hạng Lục-lộ ; Ngô-v-Thủy, Trần-đình-Luận, thư-ký Lục-lộ ; Ng-bá-Xương, chef de brigade xe lửa ; Ng-hữu Giực, ký vẽ ; Phạm-v-Tư tư-ký sở Y-chính ; Trương-hữu-Giao, thư-ký giấy-thép, Giương-v-Khánh tức Ng-văn-Khanh, chef chantier ; Ng-đình-Nhân, thư-ký phủ Toàn-quyền ; Trần trọng-Thuận, khán-hộ hạng nhất.

Bội-tinh bực hạng nhì

MM. Tan-tao-San, Vũ-huấn-Cấp, loong toong phụ hiện Phủ-lang-thương ; Đinh-v-Huấn, chánh-lũng Thái-bình ; Bùi-xuân-Ôn, thừa-phái Phủ-lang-thương ; Ng-văn Kiên, loong toong Lục-lộ Tuyên-quang ; Đinh-v-Thường, đội khố-xanh ; Phạm-v-Thiện, lệ-mục Ninh-bình ; Ng-văn-Ty, phó cai phu lít Sơn-tây, Lưu-v-Toàn, loong toong Bắc-kạn ; Bùi-kiêm-Trí, tri-huyện Hải dương ; Đặng-v-Huy, lý-trưởng Phủ-lạng-thương ; Nông-văn-Tài, chánh-tổng Lạng-sơn ; Bùi-Tấn, ký-lục Ninh-bình ; Nguyễn-Sán, tri-phủ Hưng-yên ; Hà thiên-Phú, tri châu Bắc-kạn ; Nông-đình-Lễ, chánh-tổng Bắc-kạn ; Ng-trọng-Thu, tri châu Lạng-sơn ; Phạm-đình-Giới, thư-ký Thái-nguyên ; Ng-bá-Chương, quản hưu trí Quảng-yên ; Đinh-Riêu, lý-trưởng Ninh-bình ; Bùi-đình-Thu, thư-ký tòa Sứ.

(Còn nữa)

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Việc tiêu tiền của hội Ái-hữu ngạch Bưu-điện. — Tòa đã định phiên hôm nay xét việc M. Vũ-xuân-Thiều là thư-ký giấy thép và thủ-quỹ hội Ái-hữu ngạch Bưu-điện bị kiện tiêu tiền quĩ của hội ấy, song vì luật sư bên bị xin hoãn, cho nên tòa lại cho 15 hôm nữa mới xét.

Lại sóc đĩa. — Tòa đã phạt Ng-v-Xuân tức Tâm làm thợ kèn 1.0.0 quan và 1 tháng tù về tội gá xóc đĩa lấy bỏ và Lê-v-Giên, Ng-đình-Cách, Ng-chi-Yên, Ng-khắc-Rư, Ng-văn-Chân đều là lính khố đỏ, Ng-v-Ết-Nho, thợ giặt mỗi người 50 quan án treo về tội đánh sóc đĩa.

Mật-thám giả. — Hôm 14 juillet có một người nhà quê tên là Dương-v-Chấn cùng với hai em gái ra Hanoi xem hội, vào hồi hơn 8 giờ cùng vào hiệu cao-lâu ở phố Cửa-nam ăn uống, đoạn thuê xe đi xem hát. Tên Phạm-v-Viên và Lê-văn-Uyên là cu-ly xe thấy những người ấy ở nhà quê ra không biết đường lối bèn thông đồng với tên Ng-v-Lương là cai xe kéo ra chỗ đường vắng. Tên Lương chạy đến lự xưng là một thám bắt xe dừng lại khiêm lưng lấy hết cả tiền bạc lại đánh đập rồi cùng nhau chạy trốn. Mấy người nhà quê kêu lên thì có một thám thật chạy lại bắt được. Tòa hỏi nguyên bị chứng cứ rõ rồi hoãn lại để nghị án.

Lừa đảo. — Ng-đức Liên là học trò và Trần-v-Dương là thợ cạo lấy đâu được mấy cái vỏ lĩnh bánh chuyên đổi nhau lại hiệu bánh mì ở phố Tràng-tiền mà lấy bánh đem về chia nhau ăn. Tòa phạt mỗi tên 2 tháng tù.

Bội tín. — Đào thị Khay tức Quảng mình bị thưa lường của một người số bạc là 250 đồng, có trát đòi không thấy đến để xét. Bên nguyên thì đã có luật-sư thay mặt tại tòa. Tòa y lời thỉnh-cầu của luật-sư bên nguyên làm án khuyết tịch phạt 1 tháng tù 50 quan và bắt phải bồi số tiền ấy trả bên bị lừa.

Biết xử chung thân. — Tòa phạt Đinh-văn-Lu g là cu ly 6 tháng tù về tội giật khăn của một người đi đường tên là Mỹ và khi nào hết hạn tù thì phải đi biệt xứ chung thân, vì tên ấy đã nhiều lần can án rồi.

Đã phải biệt xứ lại còn trốn về. — Vương-hữu-Tiến đã can án nhiều lần về việc đánh người bị thương phải đi biệt xứ 5 năm không được lai-vãng các thành-phố Tây cùng tỉnh Hà đông, chưa hết hạn về Hà-đông bị mật-thám bắt được. Tòa phạt 6 tháng tù.

Lời cám ơn. — Tôi thừa mệnh thân-mẫu và thay lời gia-quyến tôi xin kính tạ các ngài đã có lòng thương yêu cho đồ phúng viếng và đi đưa đám thân-phụ tôi hôm 26 juillet mới rồi. Cái thành tình ấy, tôi xin mình-khắc không quên.

Nay kính tạ
Đinh-Mai
12, Hàng Đậu, Hanoi

Việc đấu giá thóc tại phủ Thống sứ. — Việc đấu giá mua thóc tại phủ Thống sứ ngày hôm nọ để nuôi giống vật các sở Thú-y mà bản-báo đã đăng trước tại M. Sou chi được tạm thầu như giá đã bỏ là 6 $ 50 một tạ tây.

Phát hỏa. Hồi 2 giờ chiều hôm nay ở M. Gesbert ở phố hàng Gà Cửa-đông bị phát hỏa, mới cháy ra mấy cái đệm bông thì người nhà tắt được ngay. Vài rông sở Cảm có đến nơi chữa nhưng không phải dùng đến.

Lường hoa tai. Ng-thị-Huệ 21 tuổi nhà ở phố Mới số 33 lường một đôi hoa tai vàng giá 21 đồng của thị Địch ở Haiphong phố Jules d'Abbadie số 2.

Ăn cắp thuốc. — Ng-văn Thái 43 tuổi, khán-hộ tại nhà-thương Hanoi, ăn cắp thuốc của sở ấy thì đã phải bắt vào sở Mật thám để xét.

Dọa giết chết. — Sở Mật thám đã cho xét về việc Ng-thị-Cả dọa giết chết Vũ-tất-Đạt tức Ba.

Hội chợ Hanoi
Làm thứ sáu
Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

CÔNG-TY ĐIỆN-KHÍ ĐÔNG-PHÁP
Tôi về Pháp, kể từ 17 juillet này, việc lồng quản-lý công-ty điện-khí Đông-pháp về quyền Monsieur Manus, vậy các thư tin sẽ gởi cho Monsieur Manus.
Tổng quản-lý,
G. PELLETIER

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	27 Juillet hồi 16 giờ	28 Juillet hồi 15 giờ	28 Juillet hồi 6 giờ
Lao-kay	81.50	81.20	80.50
Yên-bay	31.77	31.67	31.62
Việt-trì	15.53	»	15 52
Hanoi	10.86	10.92	10.93
Vạn-yên	12.50	»	10.80
Hòa-bình	8.00	7.90	7.70
Tuyên-quang	10.60	10.30	9.65
Phù-đoan	24.90	24.84	24.51
Phú Yên-bình	3.50	3.22	3 60

Trên sông Thái-bình

	27 Juillet hồi 6 giờ	28 Juillet hồi 6 giờ
Thái-nguyên	23.75	22 10
Lâm	4.80	4.60
Phả lạng-thương	5.26	5.43
Đáp-cầu	5.64	5,72
Phú-lại		

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Phát phần thưởng cho trường học Tri-trí. Sáng hôm qua hội Tri-trí đã phát phần thưởng cho học-trò, có quan Đốc-lý Krantheimer đến chủ tọa.

Ông hội-trưởng Nguyễn-hữu-Thu tức Sen có đọc bài diễn-thuyết sau này :

Bẩm quan lớn Đốc-lý,
Thưa các bà,
Thưa các ông,

Thay mặt cả hội Tri-trí và phần riêng tôi nữa, tôi có mấy lời kính-tạ các ngài vì đã có lòng hạ-cố mà đến dự tiệc, làm cho kỳ phát phần-thưởng này có vẻ rực rỡ long trọng thêm lên.

Như thế thật các ngài đã tỏ cho chúng tôi biết rằng lòng các ngài quyến-luyến đến công việc chúng tôi làm ở đây là dường nào.

Vậy cho nên trước khi nói với các học-sinh, đang trông mong nhận ở tay các ngài cái phần-thưởng qui-báu cho cái kết-quả của sự học-tập bằng ngày, chúng tôi tưởng nghĩa-vụ chúng tôi buộc phải có mấy lời thành-thực kính-tạ các ngài trước đã.

Các cậu học-trò,

Nói với các cậu thì tôi tưởng còn gì cho bằng kể cái lịch-sử, nghĩa là sự thành-lập, cái mục-đích và sự hi-vọng của cái hội để giúp các cậu là hội Tri-trí này các cậu nghe.

Hội này, nguyên từ năm 1896, nhân có mấy ông thông ông phán, biết cái Pháp-học của mình chưa đủ, bèn rủ nhau, bắt chước anh em Hanoi, họp thành một hội gọi tên chữ nho là Trí-trí mà chữ Pháp dịch nôm là hội dạy bảo lẫn nhau, để tỏ đến hoặc xem sách, hoặc dạy bảo lẫn nhau cho sự học của mỗi người được nhật tấn nguyệt-tiến.

Về sau, hàng hội muốn giúp sức cho cuộc khai-khóa của nhà nước Bảo-hộ ở đây, mới mở thêm rộng cái mục-đích của hội mà truyền-bá cái Pháp-học đến cả bình-dân, mở trường giúp đỡ cho các thợ thuyền ban ngày bận việc làm ăn, tối đến học thêm cho rộng đường hấp-thụ văn minh tiến-hóa.

Song dù đã làm như thế, cũng chưa lấy làm mãn nguyện, Hội lại còn mở rộng các trường ban ngày cho các thiếu-niên, hoặc vì quá tuổi, hoặc vì thiếu chỗ ngồi ở các công trường được có nơi học-tập.

Sự ích-lợi sinh ra bởi những công-cuộc của hội đã gây nên như thế, dù chẳng nói thì ai ai cũng rõ cả, vì ở Hải-phòng ở Hà-nội cũng như ở các tỉnh Bắc-kỳ, những lớp học của Hội mở ra bao nhiêu cũng không vừa, cái số người đến thụ ích càng ngày càng đông mà cái số học-trò trường luyện năm nào cũng khá.

Đây tôi mới kể những trường tiểu-học mà thôi. Hội Haiphong còn mong rằng nay mai, nếu được rộng tiêu, sẽ mở thêm những lớp học cao hơn để giúp các cậu.

Cái nhà này dựng nên từ năm 1904, nay mai vừa chẵn 20 tuổi và sẽ nhường chỗ cho một tòa nhà rộng-rãi và đẹp đẽ hơn. Kỳ phát phần thưởng sang năm chắc không phải chật chội như năm nay nữa.

Các cậu học-trò,

Dẫu tôi không muốn nhắm lâu các cậu nữa, tôi cũng không đừng mà chẳng nhắc qua các cậu đến việc cải-lương hương-chính hiện nay bà con các cậu đang thi-hành ở làng.

Trong các việc cải-lương ấy có một việc rất quan-trọng là sự dựng sổ sinh-tử giá-thú.

Sổ sinh-tử giá-thú của người ta là cái định-vị của mỗi người trong gia-tộc. Cái giấy khai là cái chứng-chỉ bản-thân của mỗi người trong các cậu; có những giấy ấy thì mới có thể phân-biệt được mình với kẻ khác chính là nhờ vì những giấy ấy về sau này mình biết được phân-minh chắc-chắn ngành-ngọn thống-hệ liên lạc mình với tổ-tiên. Sự lợi-ích của sổ sinh-tử giá-thú thật là lắm lắm, cho nên các cậu, hễ nhân-dịp phải khuyên bảo những người ở gần mình hay là những người mình hay tới lui, mỗi lần trong gia-tộc, có việc sinh, việc tử, việc giá-thú, phải khai-báo phân-minh tại tòa Đốc-lý hay là ở xã-trưởng làng mình.

Các cậu hãy ngẫm một việc này thì sẽ hiểu rõ hơn : là một việc cần một anh học-trò đi thi lấy bằng tốt nghiệp hay là đi thi để vào làm ở một sở công. Nếu anh này không có giấy khai sinh chắc là không được.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BẢO TAY
MẠ VÀNG
Máy chắc-chắn, tốt chân-kính
mặt số trắng có chất quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá ..... 11 $ 50
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
79, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

金泰正號
茶名子獅

Bản hiệu mới có các thứ chè ngon đặc-biệt mới nhất, chè hảo, chè sen, được tiêu thụng, nước đỏ trong đượm, hương thơm ngát, uống vào khoan khoái, bổ ích cho sức khỏe.
Nhân dịp khai-hiệu có nhiều thứ chè lạ, xin kể vào sau này :

Chè Tiêu-đào chính hiệu bán trong ngày khai trương	Chè Bạch-kê quan Nhị-quang-ấm Trà chính vườn
Chè chính hiệu Tiêu-đào chính hiệu	Bạch-hào, đặc-biệt ở Hà-nội
Bạch-mao ngân hiệu	Hồng-mai tiêu nhân
Bạch-tiêu hiệu Tiêu-đào đặc-biệt	Bảy chữ ở thủy tiên
Bạch-tiêu hiệu Tuyết-bạch mẫu đơn	Bạch-tiêu quan-âm

KINH-TRÌNH
HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Hà-Sách, Téléphone 272.
HANOI : Số nhà 3, Phố hàng N..., Téléphone 480
2101

HIỆU
MINH-DƯƠNG
Kho MAI-CHÍNH TỔNG CỤC
Bảo bọng pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ DI-ĐỒ
Giáo phố hàng Gai số 83

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Báo chế của ông cho ông Demart, báo-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã một năm nay. Ông Demart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất chu-thận, nhờ vậy thế mà hiệu báo-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Thuốc thoa Cadum
để trị
các bịnh ngoài da

Thuốc thoa Cadum dùng để thoa xức cho hết nghứa và khi da phỏng sưng ửng đỏ rần lên. Nhờ thuốc ấy, mà cả vạng con người đặng yên giấc, ngủ ngon, khỏi đau nhứt bị các chứng bịnh ngoài da, nào là sải-sượng, nổi mụi, nổi nhọt, nổi phong, trấy-trua, cá lát, tróc da tróc vảy, vân, vân.

Các ông các bà nhớ đặng ngày nào thì mua ngày nầy cho có một hộp thuốc đó, hoi tiệm bán thuốc quen của các ông các bà.

Vậy trong khi nghỉ hè, anh em nên khuyên và gắi cho ai ai cũng được hiết cái điều quan-trọng sự khai sinh-tử giá thú. Như thế ấy là anh em làm được một điều có ích cho những người được nghe anh em giảng bảo và lại nói theo được cái chủ-nghĩa dạy bảo lẫn nhau ; chủ-nghĩa ấy chính là chủ-nghĩa của hội chúng tôi và cũng là hội giúp các cậu tự xưa đến nay.

Bây giờ tôi chúc các cậu về nghỉ hè cho được như-ý và sang năm lại sắp-sửa đi học-hành cho được tấn-tới để cho xứng-đáng với những công-lao tổn-phí vì các cậu.

Phường buôn người. — Ngày thứ ba trước, mấy viên thanh-tra mật-thám tây và thầy mật-thám ta tàu *Querné* ra Hongay và Cẩm-phả tìm mấy đứa bắt con gái bán về Tàu thì có bắt được một người Khách và ba người ta can về việc ấy. Hiện nay bốn người ấy đã giải sang nộp quan Dự thẩm để xét hỏi.

Thảo nào mà độ rày trẻ con hàng phố cứ thấy kêu lạc với mất luôn.

Một cái trộm. — Ng-khắc-Tiêm, 41 tuổi, làm ruộng, nhà ở hộ tam Hạ-lý, vừa bị mất trộm bằng-hóa, đồ-vật và quần áo, đáng giá tất cả là 229 đồng 5 hào.

Đánh rơi. — M. Lê-khắc-Tường, 20 tuổi, là học-sinh trường Kỹ-nghệ thực hành lại sở Cẩm trình đánh rơi một cái ví da giá 0 p. 90, trong đựng 4 p., một cái thẻ sau năm 1923, một cái giấy căn-cước của nhà trường và một cái giấy pháp-phép của ông giám-đốc trường ấy cho về nghỉ tại nguyên xã.

SƠN-TÂY

Việc nghĩa đáng khen. — Có mấy viên tòng sự ở các sở và mấy cậu học-sinh đang tổ chức một cuộc diễn-kịch cải-lương để lấy tiền quyên vào hội Tập-thiện ở Sơn-tây, là một hội mục-đích để chôn vớt những người chết đuối vô thừa nhận, vớt ở sông lên.

Hội Tập-thiện này lập ra đã được ngoài bốn mươi năm nay, tư bản chẳng có bao nhiêu mà nhà nước cũng không tư trợ cho (điều đó chắc cũng tại cả hội viên sau nhẳng không chịu xin). Năm nào cũng vậy, nhất là mùa nước như bây giờ, có ngày vớt được ba bốn cái xác trôi, lấy số trung bình, thì mỗi năm vớt được tới ngót 200 cái xác. Mỗi khi vớt được cái xác nào hội chỉ có thể cấp cho một cái chiếu và tiền công cho phu đem chôn ở nghĩa-địa riêng của hội, sau năm năm thì cải táng và di đi chỗ khác.

Ng. ở đâu mấy viên tòng sự cùng các cậu học-sinh đã xin phép quan Sứ để khai diễn trong ba tối, mồng 9, mồng 10, và 11 tháng bảy ta ở dưới chợ cửa tả.

Mong rằng việc nghĩa của các ông định làm được hoàn-toàn như ý để cho ba con rong hàng tỉnh được một dịp trước là nghĩ đến người bạn mệnh, mà tấm thân trôi nổi trên dòng nước, để gom góp đôi chút bằng tâm, cho tròn quả phúc ; sau là được dịp thưởng một cuộc vui lí có trong tỉnh nhà.

VIỆT-TRÌ

Chết đuối. — Nước sông lên gần bằng nước năm ngoái rồi, trời vẫn mưa, có lẽ nước sông còn lên nữa ; tàu thủy ở Tuyên-quang về phải đậu bến trên chứ không chui qua cầu xe lửa được, vì thế người đại biểu chở hàng tàu Sauvage ở Việt-trì là M. Toại hồi 4 giờ sáng 26 juillet cùng với đứa đầy tớ ngồi một chiếc thuyền nan có một người con gái chở ở phía dưới lên đến gần cầu thì nước chảy mạnh quá chiếc thuyền đắm ngay, hai người kia cứu được, còn M. Toại thì chưa tìm thấy xác.

M. Toại là người giàu có, quán tại Bạch-hạc, có hai vợ, vợ cả lấy đã bao nhiêu năm nay, mới sinh được một đứa con giai sơ một tháng, và vợ lẽ cũng mới có thai được vài tháng. Tội nghiệp !

PHÚ-THỌ

Nước lên. — Nước sông Hồng-hà năm nay lên sớm mà lại to hơn mọi năm. Hiện nay những nhà ở phố bờ sông đi lại đều phải dùng thuyền cả. Con đường từ bờ sông đi Việt-trì thì nhiều chỗ bị nước tràn qua, về vàng Việt-trì các ruộng nương đều ngập.

Bệnh dịch tả chăng ? — Có một đứa con gái lên tám tuổi phải bệnh đi rửa, người nhà định đem vào nhà thương, nửa đường mới đi đến cửa chùa Cao-du thì đã chết rồi. Có lẽ là bệnh dịch tả chăng ?

Một người sống sót. — Hồi 5 giờ hôm thứ bảy ở ngoài sông, nước đương chảy mạnh, bỗng nghe có tiếng người kêu khóc, các thuyền bơi ra cứu thì thấy một người đàn ông ôm cây nứa trôi được cái dẫn lên mặt nước mà kêu cứu. Thuyền bơi theo mãi đến gần làng Ngọc-thạp mới vớt được. Người ấy nói rằng cùng với mấy người khác đi một cái bè vì nước mạnh quá, nên đến phía dưới Yên-bày thì bè vỡ, chỉ còn được một cái khẩu gói đeo sau lưng trôi ; những người cùng đi chuyến bè ấy đều bị trôi cả không biết sống chết thế nào.

Phu đò những nhiều. Bến kia sông làng Lu-vĩ vì có chợ Thầy chợ Mộc nên chi người ở làng bên này muốn sang, mua bán hứ gì bên ấy, thì phải dùng thuyền mới có thể sang được, bỏ thế nên nhà nước có cho hai người phu đò, và một cái phà để cho tiện sự đi lại. Song bọn phu đò lại nhũng nhiễu nhiều như là ai đi đò thì phải giả tiền, mà chẳng muốn chở ai thì chở không chở thì thôi, chẳng ai bắt được, cho nên lắm khi nhiều người đi chợ bị phải nhỡ chợ, đi lâu bị phải nhỡ tàu là thế. Mong rằng quan trên xét thấu mà trừng trị cho.

Một người nhỡ đò lại cáo

NAM-ĐỊNH

Việc trùng tu đền Bảo-lộc. — Người ở bên xứ ta mới nghe đến tiếng đền Bảo-lộc thuộc huyện Mỹ-lộc Nam-định, thì ai ai cũng biết rằng nơi ấy là nơi phụng sự một vị đại-công-thần về đời nhà Trần là đức Trần-Hưng-đạo đại-vương, công đức ngài từ xưa đến nay đã lưu truyền ở trong lịch-sử, tưởng rằng không cần phải nói lại ra đây cho lắm.

Mới đây quan Thống-sứ Bắc-kỳ có cho phép để sổ quyên thành-phố Hanoi, Haiphong, Nam định, để lấy tiền trùng tu đền Bảo-lộc.

Quan huyện Mỹ-lộc cùng các huynh-thứ làng Bảo-lộc đã trù-tính công việc và ấy ông Lã-qui-Chẩn và ông Mỹ-hữu-Trương đứng hưng công, hai ông là nhà đại-thương ở tỉnh thành Nam-định, mà rất có nhiệt thành về việc từ-thiện như là việc nầy, vậy cho ông các bà trong ba thành phố ta cũng nên giúa bằng-tâm hằng-sản, để khiến việc trùng tu đền Bảo-lộc nầy chóng được thành-công.

Đoàn-quốc-Thái lai cảo

THÁI-BÌNH

Một điều ao-ước. — Trước kia vẫn có tàu thủy chạy Thái-bình — Nam-định thì việc buôn bán tỉnh ta nhờ đó được nhiều phần vui-vẻ, sầm-uất thêm. Ngày xưa tỉnh lịch chưa không trương, sự buôn bán chưa được thịnh-vượng mà còn có lắm khách đi tàu, huống chi ngày nay nhiều phố xá khang-trang, sự giao-thông càng cần-thiết, thì giá có tàu chạy lại là hợp-thời lắm.

Tiếc thay cho cả tỉnh Thái-bình nhiều người sẵn của vào bậc nhất Bắc-kỳ, mà xe hỏa đã chẳng có, tàu thủy lại cũng không, phố phường vì thế mà chậm sự thịnh-vượng. Tiếc thay cho đồng-bào ta ít nhà có tư-cách, tư-bản xứng đáng để ra làm việc công tư lưỡng lợi nầy. Chúng tôi có hàng-hóa vận tải hàng ngày đi lối Tân-đệ thật là khó nhọc chật-vật và lại phí-tổn nhiều hơn.

Vậy ước ao rằng ông nào sẽ nhân cái dịp, « địa-lợi, nhân-hòa » nầy mà đem tàu đến chỗ để thỏa tấm lòng mong đợi của đồng-nhân tỉnh Thái-bình. Tôi dám chắc rằng tàu chạy sẽ được thông-đồng hơn xưa nhiều.

T. V. B. lai cảo

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

HÁT CHÈO CẢI-LƯƠNG

Nói đến tích hát chèo cải-lương : « MỘT TRẬN CƯỜI » bản-hội kỳ ông đàm tự khoe, nhưng chắc rằng các quý khách đã xem qua 3 lần trước cũng xét cho rằng tích nầy mới thực là một tích hát cải-lương đích đáng của lối hát chèo.

Đến tối thứ năm 31 tháng bảy tây nầy bản-hội diễn lại lần thứ tư, mời các ngài lại xem. Lần nầy có thay đổi vai kép đóng *Thằng Biểu*, vai đào đóng *con Minh*, vai kép đóng *ông Lang*, và vai đào đóng *thị Uyển*.

Lần nào diễn tích hát nầy cũng bán hết vé từ 8 giờ tối, vậy mời quý khách mua vé từ tối thứ tư.

Tối thứ hai 28 Juillet 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
KIM KIỀU TÁI HỢP
Tích thứ hai :
HỒ HẦU YÊU XÉ NỘM

Tối thứ ba 29 Juillet 1924
HỢP PHỐ HOÀN CHÂU
(Trương-Viên)

Cảm thương đầu bạc mà hồng phấn
Cho hay chân chẩm mắt là pha.
Tấm lòng trinh liệt để hòa đôi hai.

Tối thứ tư 30 Juillet 1924
TIỀN VẠN-LỊCH
CHỨC CẬU TAO

Cái thân hủ lậu cơ bần,
Ngờ đâu được hưởng cái phần vinh-hoa.
Hữu tình ta lại gặp ta.
Chẳng còn sao lại làm ma không chồng

Tối thứ năm 31 Juillet 1924
Cải-lương hí kịch
(Diễn lối chèo)
MỘT TRẬN CƯỜI
(Ở đền lần thứ tư)

Điệu hát so riêng một trận cười,
Ngụ trong tình tình mắt tai người.
Cung nam khác bậc pha nhiều giọng,
Nghe lọt vào tai ngẫm tức cười.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bịnh tự-nhiên ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc về những bịnh lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, nhân-kiện Khải-định thứ ba, tòa Kiệt-các phụng lời chiếu phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng các MONTÈS qui ông, có cấp nên một thể trưng bầy để từng ngày dụng cụ rất hay, đáng nên gìn thường, trước lục phê cho qui được phòng chủ-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kể-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai dã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Dã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Báo-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư và báo-nầy.

No 90

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Ông cụ già đang nói chuyện thì bỗng thấy có một bọn đông người ở trong thành kéo ra lũ-lượt. *Lâm-chương* lại hỏi ông cụ già rằng :

— Dám hỏm lão-trượng ! Chẳng hay người ta đi đâu mà vội-vàng lật-đật như thế kia ?

Ông cụ già nói :

— Nghe nói ngày hôm nay có xử tù, người ta kéo đi xem đó !

Lâm-chương lại hỏi :

— Chẳng hay xử người nào thế ? và người ấy tội gì ?

Ông cụ già nói :

— Việc ấy thật là một việc rất oan-uổng ! Tự-nhiên vô-cớ mà hai người cùng phải thế mang. Tôn-ông có muốn nghe thì để già này xin thuật rõ đầu đuôi cho nghe.

Lâm-chương nói :

— Dám xin lão-trượng làm ơn chỉ-giáo cho nghe !

Ông cụ già dắt tay *Lâm-chương* rồi trỏ mà bảo rằng :

— Phía trước kia có đền thờ bà *Xiêu-mẫu*, mời tôn-ông hãy vào đây tạm ngồi, rồi già này xin thuật chuyện.

Lâm-chương nói :

Nếu vậy hay ! Nếu vậy hay ! Xin mời lão-trượng đi !

Nói xong, hai người dắt tay nhau đến đền thờ bà *Xiêu mẫu*, ngồi ở cái lều bán nước trà.

Ông cụ già nói :

— Trong thành *Hoài-âm* này có một nhà đại-thương-hoạn kia đang làm tể-tướng ở trong triều bây giờ. Hai cậu công-tử ở nhà cậy thế chúa làm nhiều điều càn dỡ. Nào cho vay nặng lãi, hút máu hút mủ, để chiếm đoạt gia-sản và hà hiếp vợ con của người ta. Về phía *Tây-hồ* đây lại có một ông thầy tướng, sinh được một cô con gái nhan-sắc xinh-đẹp, có nuôi một chàng thư-sinh ở gởi rể. Hai cậu công-tử trông thấy vợ chàng thư-sinh kia có nhan-sắc, mới lập kế đón chàng thư-sinh đến dạy học. Mời cả sư-mẫu đến, rồi toan sự cưỡng-gian. Chẳng ngờ người con gái lấy tiết-liệt lạ thường, đã không chịu theo, lại cầm búa mà bổ chết đệ-nhị công-tử. Sau quan huyện *Sơn-dương* kết thành tử-tội, bắt hai vợ chồng chàng thư-sinh cùng phải thế mạng. Ngày nay tức là ngày đem ra hành-hình đó !

Lâm-chương nói :

— Ai giết chết người, kẻ ấy phải thế mạng. Chồng người ta có can-liên gì đến việc ấy mà cũng kết thành tử-tội cho được !

Ông cụ già nói :

— Chỉ vì uy-quyền quan tể-tướng si cũng phải nể, cho nên mới thành ra như thế. Hiện đã dặn trước quan huyện *Sơn-dương* bắt hai vợ chồng chàng thư-sinh ấy cùng phải thế mạng.

Lâm-chương nói :

— Nhà hương-hoạn kia, cùng những người can-liên về việc này, họ lên là gì, xin lão trượng nói cho tôi được biết.

Ông cụ già nói :

— Nhà đại-hương hoạn kia tức là quan Văn-hoa-điện đại-học-sĩ tên gọi *Thẩm-khiêm*. Trưởng công-tử tên gọi *Thẩm-đình-phương*, còn đệ-nhị công-tử đã bị hại kia, tên gọi *Thẩm-nghĩa-phương*. Ông Thầy tướng ở *Tây-hồ* kia, tên gọi *Diêu-ha-phong*, con rể ông ta tên gọi *Lâm hức*, con gái ông ta tên gọi nàng Huệ-lan. Chỉ chậm trong một khắc nữa thì hai vợ chồng *Lâm-hức* sẽ làm con ma không đầu vậy.

Lâm-chương nghe nói, giật mình kinh sợ, nghĩ thầm : Thế ra con trai lão-sư ta làm trái phép. Ta còn nhớ hôm nào *Diêu-ha-phong* ở *Tế ninh* nhảy liều xuống sông mà dặng tờ trạng khiếu-oan, ta đã tức-khắc tư cho quan huyện *Sơn-dương* phải hoãn cái án nầy, để khi ta tới nơi, còn ta xét lại. Không hiểu cớ sao quan huyện *Sơn-dương* lại cả gan dám trái lệnh ta.

Lâm-chương ngẩng đầu nhìn mặt trời thì thấy bấy giờ đã quá giờ tị, không thể chậm-trễ được nữa, mới đứng dậy cáo-từ mà rằng :

Bây giờ tôi cũng muốn đi ra pháp-trường để xem, nhưng không thuộc đường, dám xin lão-trượng chỉ-bảo cho.

Ông cụ già nói :

— Hà-tất phải ai trỏ đường mới biết. Tôn-ông cứ trông những người đi lũ-lượt kia mà theo sau thì tự-khắc phải đến pháp-trường.

Lâm chương nói :

Xin cám ơn lão-trượng !

Nói xong chắp tay vái chào ông cụ già, rồi đi trẹo mọi người ra pháp-trường để cứu vợ chồng *Lâm-hức*.

HỒI THỨ LX

Bấy giờ *Thang-bưu* đi trước rẽ đường. *Lâm-chương* theo sau. Ngặt vì một nỗi *Lâm-chương* thấp lắm, lại đẹt đi chậm. Khi tới pháp trường, người đứng vòng trong vòng ngoài, đen như kiến cỏ.

Bỗng nghe có tiếng người đang truyền bảo rằng đã đến giờ ngọ. Lại nghe tiếng quan huyện *Sơn-dương* phán bảo rằng :

Cho chém !

Thang-bưu vội-vàng quát to lên một tiếng rằng :

Khoan đã !

Quân-sĩ nghe tiếng, giật mình kinh sợ, ngẩng đầu trông lại, thấy có một người diện-mạo dữ-tợn rẽ lối mà vào, lại có một người hình-dáng thấp lùn theo sau, sĩ nấy đều không hiểu là người thế nào vậy.

Thang-bưu lại bảo các quân hộ-vệ rằng :

Các ngươi muốn rơi đầu xuống đất hay sao mà lại dám không nhường lối !

Các quân hộ-vệ không hiểu đầu-mối thế nào, nhưng nghe nói những câu kỳ-dị như vậy, cũng phải rẽ cương ngựa tránh ra một bên, để nghe xem quan huyện *Sơn-dương* truyền bảo ra thế nào *Lâm-chương* ngẩng nhìn, trông thấy hai tên tội-phạm : Một người đàn ông và một người đàn bà, đều bị trói quỳ ở dưới đất.

Lâm-chương vừa nhìn rõ mặt thì bỗng giật mình kinh sợ mà nghĩ thầm rằng : Quái lạ ! Sao người đàn-ông này lại giống như cháu ngoại-sanh ta *Phùng-hức* vậy ? Đầu đuôi thế nào lại thành ra con rể *Diêu-ha-phong* ? Mà không biết tại cớ sao lại đổi ra họ *Lâm* ?

Lâm chương bỗng sực nhớ ra mà nghĩ thầm rằng : Chính phải là cháu ngoại sanh ta rồi ! Nay chàng đã đổi theo họ của ta ! Ta vẫn định đến huyện *Bảo nguyên*, tra xét xem việc ngoại-sanh ta thế nào, không ngờ lại ở huyện *Sơn-dương* ! Ngày nay đi trời ở nơi pháp-trường này, nếu ta đến chậm một khắc thì còn chi là đời nữa !

Thang-bưu nhìn mặt, đã biết ngay là chàng *Phùng-hức*, mới vội-vàng chạy lại bên cạnh *Lâm-chương*, sẽ ghé tai mà bẩm thầm. *Lâm-chương* gật đầu mấy cái. *Thang-bưu* đi đến trước mặt quan huyện *Sơn dương* là *Thẩm-bạch-thanh*. Bấy giờ *Thẩm-bạch-thanh* mình mặc bộ áo đại-bổng cát-phục, đang nghiêm nhiên ngồi cạnh bên công-án.

Thang-bưu quát to lên mà rằng :

— Quan kinh-lược đã tới nơi, nhà-ngươi còn không đứng dậy để nghênh tiếp, phỏng có giữ được đầu hay không ?

Thẩm-bạch-thanh nghe nói, kinh-hồn tăng đởm, vội-vàng qui xuống dưới đất mà bẩm rằng :

— Đại-nhân vào đến địa-giới mà chúng tôi không được biết để ra nghênh-tiếp, thật là cam chịu tội-lỗi !

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thục hiện nầy chế ra đả lâu rồi và hiện-nghiệm hơn các thứ
ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU
mới bị hay là có đả lâu rồi

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người
(Y theo lời phúc, các lương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: **SPÉCIALITÉS PEYRARD**
46, Rue de Grenelle, PARIS
và cùng các nhà thuốc có danh

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra cáo phổi làm cho hay ho vặt, uống thuốc nầy rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ!

Bài thuốc nầy có hội-đồng các quan Thầy thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết
MÁU BÒ

Bệnh hen
Dùng thuốc hút và thuốc bột trị chứng hò và chống mười. **ESPIC**
2f.25 một hộp. Bán tại tất cả các hàng Bào-chế. Nhà buôn chủ Sự J. ESPIC ở bán khắp.

Nhà Ban-đờ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng: phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng lettres gián thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống; chớ đừng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC BỆNH SAU NẦY:

1. Bệnh ngoài da; nhọt dầu danh,
2. Đau xương.
3. Táo lâu ngày.
4. Đau phát-huyết-quản.

Đều trị bằng thuốc:

ROB DÉPURATIF MONTÈS

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.

Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, để lâu thì nhạt nhẽo. Hay là hạng chè giá là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi **được sự biến động.**

NHƯ,

Mấy được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp gửi bỏ chiếu cố cho bản hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI HIỆU
số 10 phố hàng Ngang Hanoi
số 113 phố Khách Haiphong
số 13 phố hàng [illegible] Nam-định
Kính cáo

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Bệnh hao mòn, kém sức, yếu đuối, đều là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì ăn uống quá hay là nghĩ nhiều. Nó làm cho kém hẳn chân huyết đi mà chính chân huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta cần phải bồi bổ ngay vào chân huyết. Muốn bồi bổ cho chân huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chóng khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xấu máu, hao mòn sau khi mới khỏi bệnh ghip, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho chân huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Đàn bà sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sức khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt đã chữa khỏi kể có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2056

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 268

[illegible]

Cẩn-bạch
YU-WO-TSEONG

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển	0$30
Tiền cước mỗi quyển .	0.12

Ai ở xa xin viết thư về cho ông Bùi-xuân-Thọ
61 - 63, Rue des Cotons, Hanoi

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt-báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho, mà không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ ngày mồng một tháng tây trở đi cho tiện.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc nầy khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận nên thuốc nầy là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ được rất mạnh, thì dùng thuốc nầy chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghip, bệnh sốt rét rùng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul Bert, Hanoi

NGƯỜI BIỀN-LẬN
(L'AVARE)

Hài-kịch của MOLIÈRE tiên-sinh soạn ra
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

Hội Ái-hữu của Tân-cựu học-sanh trường Cao-đẳng đã diễn tại nhà hát lớn Hanoi, ngày 18 Janvier 1924

In chữ Pháp và chữ Quốc-ngữ hai lối văn sóng nhau

Giá mỗi quyển	0$50
Tiền cước gởi đi các tỉnh, mỗi quyển .	0.11

CÓ BÁN TẠI BẢN-QUÁN

SÀ-PHÒNG

DẦU THƠM XOA TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP MỠ
CÔ BA
Pachod Frères & Cie, LYON
2050

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 5.000 tờ)
6 trương

GIÁ BÁN BÁO

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Bảo-quán ở tại đường Catinat, số 107, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế tý tài, báo tin lạ các việc trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo thì gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn theo nhà.

CÁO-BẠCH

Quý khách có xe ô-tô muốn chữa, nên đến xem xưởng **GARAGE BOBILLOT**, *số 7 phố Bobillot, Hanoi: Tính giá hạ hơn cả các nơi. Làm việc nhanh-nhẹn và cẩn-thận.*

Quý khách nên **đến xem xe kéo** *hạng lịch-sự: không xe nào tốt đẹp bằng.*

Cho thuê xe ô-tô

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này:

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá.	8$00
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá.	8$00
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . .	8$00
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . .	4$00

(Tiền cước gởi đi các tỉnh, tính ngoài).

Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ ngày thứ sáu 1er đến hết ngày 10 Août

BÁN RAO HÀNG:

Đồ dùng cho các bà đầm — Nước hoa, xà-phòng, đồ kim hoàn — Giầy hát — Xe đạp
Đồ dùng trong việc thao luyện — Trong nhà cửa
Các thứ đèn — Đồ xành đồ sứ — Đồ sắt và các Hóa chất.

TẠI GIAN HÀNG BÁN VỊ ĂN THỨC UỐNG

Xem các hàng mới tới chuyến tàu vừa rồi.
Giá bạc đương cao, nên mua được lợi

BOITE POSTALE N° 40

Adr. Tél.: MAGARÉUNIS — TÉLÉPHONE N° 128

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酒 補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán 2$50, một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

[illegible]

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2057

VỚI 20 QUAN, QUÝ KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

[illegible]

Thực là một cách được lời chắc nhất mà lợi nhất!

Mỗi năm số tiền các lô có hơn ba triệu quan

CÁC LÔ NHƯ SAU NẦY:

120 lô	500.000 quan	253 lô	5.000 quan
12? lô	250.000 —	1.265 lô	2.000 —
253 lô	100.000 —	12.650 lô	1.000 —
253 lô	10.000 —	1.737.692 lô	400 —

Có vé được dự các cuộc rút số mãi cho đến khi số vé của mình trúng thì thôi.

[illegible]

RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự các cuộc rút số, thì gởi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Papère, MARSEILLE (France)

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN